

Resultatredovisning 2024

Enligt förordning (2024:99) om resultatredovisning
av det regionala utvecklingsarbetet

Foto: Anna-Karin Drugge
Isälvsleden

Innehållsförteckning

1. Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd	3
2. Kompetensförsörjning och kompetensutveckling	6
3. Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande	8
4. Tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystemet	12
5. Anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder.....	14
6. Analys, uppföljning och utvärdering	16

1. Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd

1.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom detta område har genomförts.

Region Västerbotten (RV) har en uppföljningsrapport [Resultat Västerbotten 2024](#) som grund för inrapporteringen. Inom området driver eller deltar RV i många fasta samverkansytor, varav en del nämns här. Det sker även samverkan informellt samt inom projekt. För mer detaljer om detta eller kring insatser i övrigt, se rapporten.

Samhällsbyggnad: Två avsiktsförklaringar har tecknats, ett med SAMFORMA för inkluderande regional utveckling och ett med Youth2030 Movement för att ungas delaktighet i demokratin. Ett strategiskt råd för samhällsbyggnad med kommunerna har startats och ett nätverk för kommunala samhällsplanerare drivs i samarbete med Länsstyrelsen och kopplas till årliga Samhällsplaneringsdagarna. Det har pågått flera projekt under året. FRO-projekt Rumslig planering Övre Norrland har resulterat i policyrekommendationer kring rumslig planering. Projektet Stärkt samverkan för mänskliga rättigheter i Västerbotten tillsammans med Länsstyrelsen och Funktionsrätt Västerbotten samt tre deltagande kommuner avslutades med slutkonferens "Respekt för rättigheter - hur vi skapar ett gott liv för alla". Arctic Design Center undersöker möjligheten att etablera en norrländsk nod för gestaltade livsmiljöer där ungas röster inkluderats kring framtidens boendeformer. RV arbetar med kommunerna för att stärka VA-försörjning och avfallshantering där det under året varit aktuellt med initiativ för nödvatten och plaståtervinning. RV arbetar även med påverkansarbete inom Europaforum norra Sverige för hållbar VA och deltar i Länsstyrelsens nätverk Bostäder i Västerbotten samt Hållbara Västerbotten, samt olika nationella nätverk. Aktuella omvärldsfaktorer har varit ökat fokus på beredskap, ökat fokus på cirkulära flöden, nationellt fokus på rumslig planering, demografiska förändringar samt ökande socioekonomiska skillnader.

Energi: RV:s energiagenda har börjat implementeras under året där samverkan är central, särskilt med Länsstyrelsen. Samverkansplattformen FREIA har lanserats som samlar energiaktörer i länet. Det sker även påverkansarbete på alla nivåer (bland annat Hydrogen Week, Energidagen och Novembermötet). RV ger stöd till kommunerna för lokala energiplaner i samarbete med Energimyndigheten och deltar även i ett flertal projekt: Resilify (energilagringmöjligheter i glesbygd med Åsele och Region 10), POLIMON (pilot för flexibla elnät Åsele kommun), Bothnia Green Energy (energilösningar), UNLOCK (Unlocking Green Hydrogen Economy for SME:s in European Regions), HOME (vätgas och cirkularitet i metallindustri) och MISSE (framtida robust energisystem). Deltagande även i centrumbildningen CH2ESS och Business Swedens gruppering för Batterivärdekedjan. Framgångsfaktor är öppen dialog och vilja att dela med sig. Utmaningarna ligger i energisystemets komplexitet. Aktuella omvärldsfaktorer har varit behov av omställning av energisystemet, utmaningar utbyggnad elproduktion, minskat fokus på grön omställning i omvärlden samt nationella aktörers inriktning.

Kultur: Ny plan för regional kultur började implementeras under året. Långt över 100 aktiviteter har genomförts inom den regionala kulturverksamheten: kompetensinsatser, fördelning av stöd, bidrag och stipendier samt internationella samarbeten. RV samverkar med länets kulturaktörer, civilsamhället, kommuner, inkubatorer, universitet och statliga kulturmyndigheter samt internationellt med kulturdepartement i Finland, Sverige och Norge samt inom Internationella Barentsrådet. Film i Västerbotten är ett regionalt resurscentrum för film och rörlig bild: 124 aktiviteter genomfördes med totalt 2 300 deltagande barn och unga, 19 arrangemangsstöd har delats ut till filmvisningsarrangemang, 43 filmproduktioner har medfinansierats. Det pågår flera projekt: In Focus, Northern Motion, Norrland brinner samt Kvarken Film Network. Regionbibliotek Västerbotten har under 2024 haft ett stort fokus på barn och unga: intern utbildning i barnrätt, riktade aktiviteter för barn och unga på sjukhus, projekt om små barns språkutveckling och Skrivlustläger för unga skrivare. Även aktiviteter kring nationella minoriteter, främst den samiska. Aktuella omvärldsfaktorer har varit besparingar, bestående affekter av pandemin, inflation och ekonomisk utveckling, krig och beredskap, utvecklingen av AI samt läskrisen.

Folkhälsa: RV har antagit en strategi för folkhälsa och funktionsrätt för perioden 2024–2030, där de båda politikområdena ger varandra draghjälp. Det har även tagits fram ett digitalt verktyg för hälsosamma levnadsvanor (Levnadsvanestödet). För att främja både psykisk och fysisk hälsa fördelar RV verksamhetsbidrag till RF/SISU, deltar i rådet för rörelserikedom samt fördelar Folkhälsobidrag till föreningar. Inom psykisk hälsa finns även utbildningar riktade antingen direkt till elever som YAM (Youth Aware of Mental health) eller till personal som Våga Fråga i samarbete med Suicide Zero. RV har även nya riktlinjer och checklista för att uppmärksamma barn som far illa. Den tidigare upparbetade samarbetsstrukturen Forum för folkhälsa är en framgångsfaktor. Ytterligare samverkansytor där RV deltar är Länsdelegationen i jämställdhet, Nätverket för Hälsofrämjande Hälso- och sjukvård och mellan de fyra norra folkhälsoenheterna. Aktuella omvärldsfaktorer har varit minskande resurser till förebyggande arbeten, nya nationella riktlinjer för vård vid ohälsosamma levnadsvanor samt ändrat regleringsbrev till Länsstyrelsen.

Hälso- och sjukvård: Stort fokus på omställning till en nära vård med bland annat aktiviteter för att utveckla systemledning mellan kommun och region. Norrlands universitetssjukhus har fått fem områden inom högspecialiserad vård och har spetskompetenser för de sjukaste patienterna. Samarbetet inom de fyra nordligaste regionerna är här nödvändigt. RV har en målbild 2030 för Hälso- och sjukvårdens som är vägledande. Det pågår även olika utvecklingsinitiativ som tex samspelet mellan primärvård och slutenvård i samverkan med kommunerna. RV förbereder införandet av ett nytt vårdinformationssystem, COSMIC, med 8 andra regioner. Aktuella omvärldsfaktorer har varit omställning till nära vård, uppdrag högspecialiserad vård samt kompetensförsörjning.

Socialtjänst: Det har identifierats utvecklingsbehov kring modell anpassad för kommuner i inlandet att arbeta med våld mot kvinnor och pilotverksamhet kommer att startas upp. Ett verktyg för sammanhållet stöd till familjer i en hederskontext har arbetats fram under året. En ny typ av mer omfattande samverkansavtal har tecknats mellan två kommuner som nu har en enda organisering avseende individ- och familjeomsorgen. Aktuella omvärldsfaktorer har varit demografi och kompetensförsörjning samt ny socialtjänstlag.

1.2 Beskriv hur ni inom detta område har arbetat med att integrera ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet för att möta samhällsutmaningarna.

Samhällsbyggnad: Insatserna är en förutsättning för den gröna omställningen. Jämställdhet och jämlikhet vävs in i allt arbete, tex nödvatten behöver distribueras även till andra än de med biltillgång. Bidrar till Agenda 2030-mål: 5, 6, 10, 11, 12, 13.

Energi: Energiomställningen i sig och RV:s arbete med detta syftar direkt till att öka den ekologiska hållbarheten medan social hållbarhet (jämlikhet och jämställdhet) inkluderas i alla processer för att säkerställa en rättvis energiomställning. Bidrar till Agenda 2030-mål: 7, 9, 11, 13.

Kultur: Bredd av kulturaktiviteter är ett av verktyg för att åstadkomma ett socialt hållbart samhälle. Inom regional kulturverksamhet görs en jämställdhetsbedömning i alla förslag till politiska beslut, könsuppdelad statistik används och det görs insatser för att stärka barn och ungas deltagande liksom förutsättningarna för nationella minoriteter och urfolket samerna. Film i Västerbotten arbetar aktivt med de sju diskrimineringsgrunderna. Regionbiblioteket arbetar aktivt med att främja inkludering med bland annat inventering av tillgänglighet och utbildningspaket nationella minoriteter. Bidrar till Agenda 2030-mål: Mål 3, 4, 5, 10, 11 och 16.

Folkhälsa: I den nya strategin är en prioritering att öka förmåga att hantera klimatförändringarnas påverkan på hälsa. RV deltar i SEE-hållbarhetsvecka och har en intern samverkansyta för Agenda 2030. Jämlikhet och jämställdhet genomsyrar arbetet. En ny strategi för jämställdhet och jämlikhet samt undertecknande av de nya artiklarna i CEMR-deklarationen. Det har även anordnats regional jämställdhetskonferens, en regional konferens om våld och funktionsrätt (Riva hinder) samt inkluderat ny kunskap om våld mot samiska kvinnor i intern utbildning. Bidrar till

Agenda 2030-mål: 3, 5, 10, 16.

Hälso- och sjukvård: Utvecklar exempelvis behovsanpassad och användarvänlig digital tillgänglighet samt stöd och behandling vid våldsutsatthet. Även fokus på barnrätt, inventering av klimatpåverkan, kontinuitetsplanering samt särskild satsning för att minska läkemedels klimatpåverkan. Bidrar till Agenda 2030-mål: 3, 5, 10, 13.

Socialtjänst: utgångspunkt är i social hållbarhet med särskilda insatser mot våld mot kvinnor och familjer i hederskontext. Bidrar till Agenda 2030-mål: 3, 5, 10.

1.3 Beskriv hur ni har beaktat olika territoriella perspektiv i arbetet inom detta område.

Samhällsbyggnad: Insatserna syftar direkt till att skapa attraktiva och hållbara miljöer i hela länet, vilket måste göras ur såväl ett regionalt perspektiv som utifrån de lokala förutsättningarna där nätverket med kommunerna är möjliggörare.

Energi: Utmaningar i inlandet har ställt det i fokus, se ovan (elnäten inte är lika utbyggda vilket begränsar möjligheterna att koppla in sig för både konsumtion och produktion av el samtidigt som transmissionsnäten är byggda för att överföra el från norr till söder, inte öst-väst vilket förvårar etableringen av elintensiva industrier trots goda förutsättningar).

Kultur: RV stödjer kulturverksamheter i hela länet i samverkan med kulturaktörer vilket bidrar till ett brett och varierat utbud inom kultur och utbildning genom kompetenta och aktiva aktörer verksamma över hela territoriet.

Folkhälsa: RV fungerar som stöd till kommuner där det finns behov av det och använder även undersökningen Hälsa på lika villkor för att följa och arbeta med skillnader i folkhälsa mellan olika delar av länet.

Hälso- och sjukvård: för att möta utmaning med de skilda förutsättningar i ett län med glesa miljöer och långa avstånd finns tre akutsjukhus samt sjukstugor med akutvårdsplatser. Unikt är Glesbygdsmedicinskt centrum (GMC) som ökar kunskapen om behov och lösningar kring vård i glesbygd.

Socialtjänst: insatser utgår från identifierade behov i olika delar av länet.

1.4 Beskriv vilka prestationer ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål prestationerna bidrar till.

Se del 1.1–1.3 och 6.1 för beskrivning av prestationer.

Insatserna bidrar till de mål som finns inom Prioritering 4 och 5, till inriktningarna och de övergripande hållbarhetsmålen (Agenda 2030, se del 1.2) i RUS 2020–2030.

Bidrar även till mål för Northern Periphery and Arctic: 1.2 Reaping the benefits of digitisation for citizens, companies, research organisations and public authorities.

Bidrar även till mål för Interreg Aurora: Smart and sustainable growth och Education, culture and sustainable tourism.

1.5 Om möjligt, beskriv vilka effekter ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål effekterna bidrar till. Ange om ni baserar resultatbeskrivningen på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning.

Effekter på kort sikt (förändrad förmåga): se del 1.1–1.3 och 6.1

Effekter på medellång sikt (förändrat beteende): se del 1.1–1.3 och 6.1

Effekter på lång sikt (effekter av förändrat beteende): se del 1.2 Agenda 2030-mål för den för-

väntade effekten (egen bedömning).

2. Kompetensförsörjning och kompetensutveckling

2.1 Beskriv hur ni har arbetat med fastställda mål och prioriteringar för regionens kompetensförsörjningsarbete.

Region Västerbotten (RV) har en uppföljningsrapport [Resultat Västerbotten 2024](#) som grund för inrapporteringen. Inom området driver eller deltar RV i många fasta samverkansytor, varav en del nämns här. Det sker även samverkan informellt samt inom projekt. För mer detaljer om detta eller kring insatser i övrigt, se rapporten.

RV:s Agenda för kompetensförsörjning lyfter tre utvecklingsområden:

- ett sammanhållet kompetensförsörjningsarbete där aktörer arbetar med gemensam kraft för att hantera både kända och nya utmaningar,
- livslångt lärande och en befolkning som är rustad för ett arbetsliv i förändring samt,
- det goda arbetsgivarskapet och kapacitet för kompetensattraktion lokalt, nationellt och internationellt.

Dessa utvecklingsområden bidrar till målen som finns i den Regionala utvecklingsstrategin. Genom olika initiativ och processer har samtliga utvecklingsområden stärkts under året. Flertalet kompetensförsörjningsprojekt och insatser har pågått under året och som på olika sätt syftar till att stärka privata företag och offentliga organisationers kompetensförsörjning. Se några exempel på insatser nedan.

2.2 Beskriv hur ni har arbetat med bedömningar av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt.

RV har tillsammans med kommunerna och samverkanspartner löpande arbetat med analyser för att planera insatser och projekt. Det har varit en hjälp för att identifiera behov, prioritera resurser, bedöma risker och möjligheter. Genom analyser har det varit möjligt att också kunnat följa upp och utvärdera resultat, vilket varit särskilt viktigt då året präglats av snabba förändringar på arbetsmarknaden med varsel och konkurser.

2.3 Beskriv hur ytterligare strategiskt viktigt arbete inom detta område har genomförts.

Det nya strategiska rådet för kompetensförsörjning, som drivs av RV, ska vara ett stöd för Västerbottens kommunchefer, utgöra en samlande nod samt vara en kapacitetshöjare i arbetet att möta kompetensförsörjningsutmaningarna inom den gröna omställningen, etableringar, kommunernas välfärd.

Flertalet kompetensförsörjningsprojekt pågår därför som på olika sätt syftar till att stärka privata företag och offentliga organisationers kompetensförsörjning. Validering i Västerbotten är ett projekt som syftar till att utveckla hållbara strukturer för validering med målet att skapa likvärdighet och utökad tillgång till validering inom vuxenutbildningen i kommunerna.

Inom Vård- och omsorgscollege Västerbotten samlar kommunerna, RV, näringslivet, fackliga organisationer samt utbildningsanordnare inom kommunala och fristående gymnasieskolor och vuxenutbildning under 2024. Målsättningen är att skapa utbildningar av hög kvalitet med ett innehåll och upplägg som motsvarar branschens efterfrågan, och som gör de studerande direkt anställningsbara. Under 2024 har fler anslutit sig, en ny YH utbildning har startat samt två andra fått ytterligare utbildningsomgångar. Språkutveckling på arbetsplatser är ett annat arbete som pågår.

Den utveckling som skett i Västerbotten med betydande satsningar på grön omställning och som gett en positiv utveckling inom företagande och näringsliv och som tidigare inneburit en betydande utmaning gällande kompetensförsörjning och brist på arbetskraft har ställts på sin spets i under senare halvan av året i samband med batterifabrikens personalminskning som i stället nu frigjort arbetskraft. Målbilden är att verka för att behålla arbetskraften kvar i regionen och det arbetet kommer även pågå under kommande år.

Arbete som bedrivs för att stödja utvecklingen av flexibla utbildningsformer och kompetensutveckling skapar kapacitet för omställning och livslångt lärande. Ökad kapacitet, samverkan och breddad rekrytering är exempel på ett projekt som efter förstudiearbete startats upp under sista kvartalet och som syftar till att stärka kapacitet hos Skellefteå och Norsjö kommun att gemensamt testa metoder för att nå fram till nya/okonventionella rekryteringssätt, och att utveckla mottagandet på platsen och som arbetsgivare.

RV är samordnande och drivande av samverkan inom utbildningsområdet från förskola till vuxenutbildning. Tillsammans hanteras de utmaningar som kommer i form av nya reformer och utredningar. Under 2024 har RV bidragit till att arbetet med den nya reformen "Region planering och dimensionering av gymnasial utbildning" blivit framgångsrikt implementerad inför att lagen börjar gälla.

Mediacenter hos RV fortsätter satsningen på att utveckla fjärrundervisningen för att alla elever, oavsett bostadsort, ska få en likvärdig utbildning med samma kvalitet och utbud där antalet deltagande elever växer för varje år. Mediacenter arbetar även med AI och den omställning som sker inom utbildningsområdet.

Aktuella omvärldsfaktorer har varit den gröna omställningen, demografiska förändringar i glest län, fler vägar till kunskap med flexibla utbildningslösningar samt det politiska landskapet inom utbildning förändras.

Det sker även aktiviteter inom andra området för att hantera utmaningar med kompetensförsörjning, tex inom kollektivtrafik och hälso- och sjukvård.

2.4 Beskriv hur ni inom detta område har arbetat med att integrera ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet för att möta samhällsutmaningarna.

RV arbetar mycket för en ökad likvärdighet inom kompetensförsörjning och utbildning för att nuvarande och kommande generationer ska kunna bidra på bästa sätt i framtidens yrkesliv. Exempel på aktiviteter är att arbeta för flexibla utbildningslösningar inom fjärr-, hybrid- och distansundervisning, aktiviteter för att bryta könsstereotypa val till gymnasieutbildning. Dessa bidrar även till minskade persontransporter. Den gröna omställningen är både en möjlighet och en utmaning, inte minst i fråga om kompetensförsörjningen, som är avgörande för att den gröna omställningen ska realiseras. Inom kompetensförsörjningsområdet har Region Västerbotten under året initierat flertalet projekt för att attrahera och behålla kompetens i länet. Därför har arbetet präglats av omvärldsanalys, prioriteringar och initiera snabba insatser för att stötta näringsliv och individer i omställningen med anledning av varsel och konkurser. Omfallsplanering och scenarionanalys används för att kunna planera i den snabbt förändrande gröna omställningen. Bidrar till Agenda 2030-mål: 3, 4, 5 och 8.

2.5 Beskriv hur ni har beaktat olika territoriella perspektiv i arbetet inom detta område.

Kompetensförsörjningsutmaningarna i Västerbottens län är stora och inte något som en enskild aktör kan lösa på egen hand. Bred samverkan inom och mellan kommuner och regioner, civilsamhället, näringsliv, stat och akademi är en förutsättning för att ta sig an de komplexa frågor som hållbar utveckling medför. Givet de olika förutsättningarna i länet råder det en variation i hur rustade kommuner och andra aktörer är inom kompetensförsörjningsarbetet. Kompetensförsörjning i Västerbotten är en strategisk utmaning som kräver ett territoriellt perspektiv uti-

från de specifika geografiska och demografiska förutsättningar som råder i Västerbottens län. Det tas med i arbetet med andra regioner och på nationell nivå med myndigheter som är viktiga i arbetet med att möta kompetensförsörjningsutmaningarna.

Exempel på aktiviteter är projektöverskridande workshop för att koordinera insatser, förarbete för att tillgängliggöra fysiska utbildningsmöjligheter i olika geografier med fokus på Lärcentrum, analys utifrån geografi, digitala seminarier för att tillgodose behov av komprimerad information kring utbildningsfrågor för kommuner med knappa tidsresurser samt behovsstyrt arbete inom samverkansstrukturen utbildning.

2.6 Beskriv vilka prestationer ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål prestationerna bidrar till.

Insatserna ovan området bidrar till de tre utvecklingsområden som är utpekade i ARK, vilka i sin tur är kopplade till de tre delprioriteringar som finns i RUS 2020–2030 under prioritering 6.

Se del 2.1–2.5 och 6.1 för beskrivning av prestationer.

2.7 Om möjligt, beskriv vilka effekter ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål effekterna bidrar till. Ange om ni baserar resultatbeskrivningen på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning.

Effekter på kort sikt (förändrad förmåga): se del 2.1–2.5 och 6.1

Effekter på medellång sikt (förändrat beteende): se del 2.1–2.5 och 6.1

Effekter på lång sikt (effekter av förändrat beteende): se del 2.4 Agenda 2030-mål för den förväntade effekten (egen bedömning).

3. Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande

3.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom detta område har genomförts.

Region Västerbotten (RV) har en uppföljningsrapport [Resultat Västerbotten 2024](#) som grund för inrapporteringen. Inom området driver eller deltar RV i många fasta samverkansytor, varav en del nämns här. Det sker även samverkan informellt samt inom projekt. För mer detaljer om detta eller kring insatser i övrigt, se rapporten.

Digitalisering: Årets insatser inkluderar att skapa samsyn om hållbar digitalisering och aktiviteter för att stärka kommunernas kompetens inom digital transformation, informations säkerhet och IT-arkitektur genom projektet Digitala Västerbotten i omställning (DVIS). Projektet DOVI stödjer industriföretag i att utveckla digitala strategier genom bland annat föreläsningar och filmer (fyra företag har fått stöd under året). RV är också aktiv i Digital Impact North (DIN), som etablerat en europeisk digital innovationshubb i Umeå.

Reg innovationsledning: RV har arbetat med att öka kommunernas kunskaper och med att delta i nationella och globala initiativ. RV samlar kvartalsvis regionala aktörer i Innovationsnätverk Västerbotten. Teman på mötena under året har varit dubbelanvändning, företagsenkäten om innovation, det unika i ekosystem per styrkeområde samt hur ekosystemet gemensamt kan använda innovationsledning för att stödja mikroföretag. Projektet Regional innovationsledning i Västerbotten (RIV) har utvecklat innovationsekosystemet genom att höja kompetensen och sprida stöd för innovation. RV deltar i Vinnovas Keystone och förstudien iiOV för att stärka innovationsekosystemen. Mätmodellen Metric används för att mäta innovationskapaciteten regionalt och nationellt, där det bland annat gjorts en flerregional pilotmätning i fem län. Utmaning fram-

gent är att säkra nationell finansiering. Projekten ASTRIC och RESIST fokuserar på att attrahera talanger och stärka social innovation.

S3: RV arbetar enligt S3 Västerbotten Roadmap for Smart Economic Transformation, som fokuserar på lokala missioner. RV leder även BSR S3 Directors Network och deltar i EU-kommissionens I3 expertgrupp. Övre Norrland har utsetts till en av EU:s Regional Innovation Valleys, vilket ger nya finansieringsmöjligheter och stärker internationellt samarbete. Påverkansarbete mot EU, framtagna positionspapper kopplat till sammanhållningspolitiken samt seminarier inom GRANULAR Living Lab har också genomförts. RV leder också projektet R10 - vinnare i den gröna omställningen, med 10 inlandskommuner för att stärka transformationskapacitet och ta tillvara på möjligheter inom den gröna omställningen. Aktuella omvärldsfaktorer har varit policyförändringar.

Näringsliv: RV arbetar aktivt med att bevaka och påverka skogspolitiken och driver Västerbottens skogsprogram tillsammans med Länsstyrelsen Västerbotten och Skogsstyrelsen där det bland annat varit aktuellt med dialoger med skogsnäring, uppstart av Skogsungdomarna samt webinarium om diversifiering av skog. Påverkansarbete inom skogsfrågor har lett till att policy ändrats i en riktning som är mer gynnsam för norra Sveriges skogsnäring. RV driver två projekt inom livsmedelsområdet: Stärkt livsmedelsnäring i Västerbotten (samarbetsprojekt med kommuner) samt Regional strategisk utveckling av livsmedelsbranschen i Västerbotten (regionala livsmedelsstrategins genomförande och uppföljning). Det har genomförts bland annat ca 100 företagsbesök hos livsmedelsföretag, Regelverksdagen och aktiviteter om lokalproducerad mat. RV driver tre parallella nätverk för näringslivsfrågor: Näringslivschefsträffar, Näringslivskontorsträffar samt nätverk för näringslivsaktörer. Inom arbetet med exportfrämjande ligger fokus på att utveckla hållbarhetsarbetet hos företag genom att RV samlar det exportfrämjande systemets aktörer. Det anordnas även företagsträffar som Focus Asia, som samlade ett 20-tal företag och det har skapats en gemensam digital plattform inom regional exportsamverkan. När det kommer till etableringsfrämjande äger kommunerna själva frågan, men RV fungerar som stöd och samordnare där en utmaning är att kapaciteten hos RV varit lägre än efterfrågan. Aktuella omvärldsfaktorer har varit hastighet i skogspolicyförändringar, den gröna omställningen, ökat policyfokus på livsmedelsberedskap samt markanvändningsfrågor och målkonflikter.

Besöksnäring: RV Turism (RVT) har uppgraderat den metod för hållbar besöksnäring som har använts sedan 2015 samt stärkt samverkan på olika sätt. Det har varit en omarbetning av webbplats samt flera utvecklings- och marknadsföringsinsatser. Ett Destinationsråd har inrättats där både lokala destinationsorganisationer och kommuner samverkar. Samverkan med offentliga aktörer betydelsefull för resultat där utmaningarna ligger i bredd av intressen och ibland målkonflikter. Framgångsfaktorer handlar om tydliga och avgränsade insatser och rimliga målsättningar. Det är oftast hos näringsliv och civilsamhälle själva reseanledningarna finns vilket gör det centrala i arbetet. Framgångsfaktor att jobba utifrån aktörernas behov och förutsättningar men brist på tid hos dessa är en utmaning. Aktuella omvärldsfaktorer har varit klimatpåverkan och klimatförändringar.

Företagsstöd: Statliga medlen plus ett EU-ramprojekt har främst gått till fysiska investeringar hos företag i inlandet men många olika stödtyper finns. På grund av utmaningar med långa avstånd är det goda samarbetet med kommunernas näringslivsfunktioner en framgångsfaktor för att nå ut till fler företag liksom med kommunernas klimat- och energirådgivare för stöd till energieffektivisering. Företagsfrämjare och länets inkubatorer är också viktiga kontakter för att nå resultat. TVV:s handledarträffar är värdefulla liksom samarbetet mellan de fyra nordliga regionerna. Aktuella omvärldsfaktorer har varit Northvolts neddragningar och energiomställningen.

Kommersiell service: Regionalt serviceprogram för Västerbotten för perioden 2025–2030 har under året tagits fram och beslutats. RV beviljar stöd för service med dagligvaror och drivmedel i områden där servicen är gles. Samverkan med kommunerna, Länsstyrelsen, regioner och TVV har bland annat bidragit med lärdomar till nya programmet. Det arrangerades Handlardagen i Lycksele. Samarbete mellan fyra nordliga regionerna samt Serviceforum Västerbotten (med RV,

Länsstyrelsen och kommunerna) är centrala samverkansytor. Sedan 2016 då särskilt driftstöd introducerades har tidigare dyster utveckling med butiksdöd mer eller mindre avstannat. Stöden har också motverkat en utglesning av tankställen för drivmedel. Under 2024 har stöden möjliggjort fortsatt verksamhet med försäljning av drivmedel i Bygdsiljum och Kusfors samt i Fredrika har försäljningen med dagligvaror kunnat återupptas efter konkurs. Aktuella omvärldsfaktorer har varit ändrade köpbeteenden, demografiska förändringar och urbanisering.

Energi: se del 1.

3.2 Beskriv hur ni inom detta område har arbetat med att integrera ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet för att möta samhällsutmaningarna.

Digitalisering: Fokus på att utjämna skillnader mellan kön och olika grupper i hur de tar del av det digitala offentliga tjänster. Priset Guldmolnet uppmärksammar goda exempel för ökad jämlikhet i den digitala utvecklingen. I DOVI används jämställdhetskonsult för att bland annat öka kompetens och granska texter. Projektet *DVIS* arbetar med social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet samt ett lärande om målkonflikter vid digital transformation. Aktuella Agenda 2030-mål: 5, 8, 9,10, 11, 17

Reg innovationsledning: Jämlik och jämställd inkludering genomsyrar arbetet där exempelvis projektet RIO har jobbat med att ge innovationsekosystemet tillgång till fler verktyg. Mätmodellen Metric bidrar med kunskap för att länets aktörer ska kunna ta sig an och lösa större samhällsutmaningar. Aktuella Agenda 2030-mål: 12

S3: En utgångspunkt att kunna ta positionen som föregångare i omställning och samtidigt bidra till en inkluderande och jämställd arbetsmarknad. Aktuella Agenda 2030-mål: 5, 11,12, 17

Näringsliv: Inom livsmedelsområdet integreras jämlik och jämställd inkludering genom att bland annat prioritera en jämn könsfördelning och utrikes födda producenter vid företagsbesök samt analysera könsfördelningens påverkan på branschen. Även aktiviteter för att rusta målgruppen för effekter av ett förändrat klimat samt för cirkularitet. Inom skogsområdet är jämställdhet ett fokusområde och i det följs statistiskt. Inom arbetet med regional exportsamverkan ligger fokus vid att stödja de företag som bidrar till Agenda 2030-målen. Aktuella Agenda 2030-mål: 2, 3, 5, 8, 9, 10, 12, 15

Besöksnäring: RVT arbetar fullt ut efter den metod som utvecklats för en mer hållbar och ansvarsfull besöksnäring, här ingår bland annat årlig analys. RVT:s arbete med tillgänglighet för alla bidrar till jämlik och jämställd inkludering genom kunskapsbyggande i form av workshops, framtagande av material och checklistor för besöksnäringens aktörer. Aktuella Agenda 2030-mål: 8, 12, 13.

Företagsstöd: RUN:s mål är att andel stöd som går till kvinnor ska öka. Det finns även stöd för nystartade företag och underrepresenterade grupper. Företag med bra beskrivning av hållbarhet prioriteras. De som får ett större stöd går Almis hållbarhetsdialog. Riktat stöd till energiefektivisering har tagits fram och det finns stöd för att ta in extern hållbarhetsexpertis. Ett konsultstöd med fokus på digitalisering och internationalisering har tagits fram samt ett tillfälligt stöd till kompetensutveckling som företag som drabbats av Northvolts neddragningar i Skellefteå kan söka. Aktuella Agenda 2030-mål: 8, 9, 12.

Kommersiell service: Genom att bevaka och stötta för att säkerställa hemkörning av dagligvaror eller transport till en dagligvarubutik, kan behovet av dagligvaror tryggas även för grupper i samhället som inte av egen kraft kan transportera sig. År 2024 beviljades hemsändningsbidrag till 12 av länets 15 kommuner.

Energi: se del 1.

3.3 Beskriv hur ni har beaktat olika territoriella perspektiv i arbetet inom detta område.

Digitalisering: alla insatser handlar om att direkt och indirekt verka för att överbryggande av de skillnader som finns geografiskt, demografiskt, organisatoriskt och kompetensmässigt, tex gemensamt "golv" för kommunernas digitalisering i projektet *DVIS*.

Reg innovationsledning: Idéer från små kommuner kan kanaliseras in i formella innovationsprocesser.

S3: Tex GRANULAR-projektet, som syftar till att öka förståelsen för landsbygdernas unika förutsättningar och utmaningar och särskilda initiativ för att motverka den rådande koncentrationen av resurser till inlandet som projektet R10 – en vinnare i den gröna omställningen.

Näringslivsutveckling: inom internationalisering riktar RV sig till aktörer i hela länet. RV arbetar med skogsfrågor och livsmedelsprojekt utifrån lokala kontexter och arbetar i nära samverkan för att spridning och stöd finns i hela länet. Vid formulering av insatser tas hänsyn till regionala förutsättningar och lokala behov. Ett annat exempel är nätverken, som samlar representation från hela länet.

Besöksnäring: Då upplevelser inte kan flyttas bidrar besöksnäringen till större utbud. Utvecklings- och marknadsföringsinsatser bidrar till att Västerbotten som plats blir mer attraktiv.

Företagsstöd: Regionala företagsstöd prioriterar inlandskommuner där företag har svårare att få lån, vilket leder till geografiskt jämnare stöd.

Kommersiell service: Stöden bidrar på ett tydligt sätt till att servicen med dagligvaror och drivmedel upprätthålls runt om i länet, inte bara i tätbefolkade områden, vilket bidrar till att människor och företag kan bo och verka i alla delar av länet.

Energi: se del 1.

3.4 Beskriv vilka prestationer ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål prestationerna bidrar till.

Se del 3.1 och 6.1 för beskrivning av prestationer.

Insatserna bidrar till de mål som finns inom Prioritering 1 och 2, till inriktningarna och de övergripande hållbarhetsmålen (Agenda 2030, se del x.2) i RUS 2020–2030.

Bidrar även till mål för Northern Periphery and Arctic: 1.2 Reaping the benefits of digitisation for citizens, companies, research organisations and public authorities, 1.3 Enhancing sustainable growth and competitiveness of SMEs and job creation in SMEs, including by productive investments och 3.1 Enhancing institutional capacity of public authorities and stakeholders to implement macro-regional strategies and sea-basin strategies, as well as other territorial strategies.

Bidrar även till mål för Interreg Aurora: Smart and sustainable growth.

3.5 Om möjligt, beskriv vilka effekter ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål effekterna bidrar till. Ange om ni baserar resultatbeskrivningen på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning.

Effekter på kort sikt (förändrad förmåga): se del 3.1 och 6.1

Effekter på medellång sikt (förändrat beteende): se del 3.1 och 6.1

Effekter på lång sikt (effekter av förändrat beteende): se del 3.2 Agenda 2030-mål för den förväntade effekten (egen bedömning).

4. Tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystemet

4.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom detta område har genomförts.

Region Västerbotten (RV) har en uppföljningsrapport [Resultat Västerbotten 2024](#) som grund för inrapporteringen. Inom området driver eller deltar RV i många fasta samverkansytor, varav en del nämns här. Det sker även samverkan informellt samt inom projekt. För mer detaljer om detta eller kring insatser i övrigt, se rapporten.

Kollektivtrafik: Under året har det utarbetats av ett förslag till Regionalt trafikförsörjningsprogram för Västerbotten 2025 - 2031 som ska upp för beslut i februari 2025. Arbetet har skett med stöd av en arbetsgrupp där Länstrafiken, Norrtåg samt kommunrepresentanter ingått. Inom strategiarbetet har bland annat arbetsmöten, öppna digitala dialogmöten, remissrunda med digitala remisskonferenser genomförts. Under 2024 har "Norrtåg AB 2040 - en tågvision" antagits i regionfullmäktige som skapar en tydlig väg framåt i det fortsatta arbetet med att utveckla Norrtågssystemet. Vidare har en drivmedelsstrategi för kollektivtrafik på väg i Västerbotten tagits fram, ett verktyg för det fortsatta arbetet med att uppnå mål om fossilfri kollektivtrafik i det regionala kollektivtrafikprogrammet. Tydliga strategiska dokument är en framgångsfaktor liksom en effektiv samverkan med Länstrafiken i Västerbotten och länets samtliga kommuner. Samverkan möjliggör både det strategiska arbetet liksom en mer utvecklad dialog med fokus på respektive kommun kring viktiga frågor som ekonomi, resandeutveckling och övriga utvecklingsfrågor. Arbetet med att utveckla kollektivtrafikens infrastruktur har fortsatt under 2024 med hjälp av den årligt fastställda Hållplatsbristlistan. utifrån underlag från kommunerna. Regionala kollektivtrafikmyndigheten, Länstrafiken i Västerbotten och Trafikverkets samverkan inom området hållplats- och kollektivtrafikåtgärder har inneburit fler genomförda åtgärder till minskade kostnader. Samverkan sker även inom Svensk kollektivtrafiks nätverk, med SKR, regionala kollektivtrafikmyndigheter i grannlänerna, de två kommunala bolagen i Luleå och Skellefteå samt Trafikverket. Aktuella omvärldsfaktorer har varit beredskap och kompetensbrist.

Transportinfrastruktur: Under året har fokus varit på genomförande av den regionala planen för transportinfrastruktur. Genomförandetakten varit något lägre än önskat men ser ut att hämta i kapp kommande år. Vad gäller anläggandet av gång- och cykelvägar har det generellt sett flutit på enligt plan medan investeringar på vägsidan inte genomförts som planerat på grund av behov av att ompröva tidigare beslutade objekt för en bättre effekt för transportsystemet när andra delsträckor prioriteras först. Det har även varit aktivt arbete med att bevaka infrastrukturfrågor på såväl den nationella som europeiska arenan för att eliminera flaskhalsar och främja gränsöverskridande transporter med ett flertal insatser för att påverka nationell- och europeisk transportpolitik i en riktning som gagnar länets och hela norra Sverige genomförts.

RV har även deltagit i ett flertal gränsöverskridande samarbeten som syftar till att förbättra kopplingarna mellan de nordiska länderna. Kopplingen mellan öst och väst är central och bland annat har en förstudie för att få tillstånd en fast förbindelse mellan Umeå och Vasa inletts. Under året har ett flertal insatser genomförts för att öka takten för byggandet av Norrbottenbanan där en utmaning är finansieringen. Framgångsfaktor är ett nära samarbete med länets kommuner och Trafikverket men även med en rad andra aktörer för att gemensamt kunna driva på infrastrukturfrågor och få genomslagskraft på regional, nationell och europeisk nivå. Fasta samverkansytor är Samarbetet Botniska korridoren, Norrbottenbanegruppen och Norrbottenbanan AB, Midt Scandia, Föreningen Blå Vägen, Kvarkenrådet, Europaforum Norra Sverige, Komexp, New North, Plattform Norr och Flygråden. Aktuella omvärldsfaktorer har varit nationell omorganisering av Trafikverket, instabilt geopolitiskt läge, transporteffektivitet och omställning av transportsystemet samt minskat resande med flyg.

Digital kommunikation: Bredbandsutbyggnaden i Västerbotten har under året fortsatt inom ra-

men för projektet OSN hållbart bredband där 10 kommuner deltar. Inom projektet OSN Hållbart bredband kommer pågående och planerad utbyggnad av bredbandsnätet resultera i 216 km nät med möjligheter för ca 200 hushåll och ca 90 företag att få en bredbandsanslutning. Inom projektet ingår också aktiviteter kring hållbarhet kopplat till bredband och bredbandsbyggande där en gemensam aktivitetsplan tagits fram. RV har också genomfört en regional behovskartläggning inför kommande utlysningar av bredbandsstöd. Utöver detta har ett främjande arbete bedrivits inom ramen för det statliga uppdraget som regional bredbandskoordinator. Under året har även en ny upphandling av telekommunikation för båda regionerna, samtliga kommuner och ett stort antal regionala och kommunala bolag i Norrbotten och Västerbotten påbörjats. RV deltar i det nationella regionala bredbandskoordinatornätverket. Inom ramen för Digitala Västerbotten finns det regionala nätverket bredbandsamordning som samlar alla kommuner, energibolagen i Skellefteå och Umeå samt AC-Net. Återkommande regionala nätverksträffar genomförs med olika teman. Framgångsfaktor i bredbandsutbyggnaden är det långsiktiga gemensamma arbetet med att bygga och äga bredbandsnät.

4.2 Beskriv hur ni inom detta område har arbetat med att integrera ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet för att möta samhällsutmaningarna.

Kollektivtrafiken: Länets kollektivtrafik har till följd av lägre bränslepriser fortsatt kunnat bedrivas med fossillfria drivmedel med minskad miljöbelastning som bidrar till att uppnå målsättningen att den drivas med förnyelsebara drivmedel. Kollektivtrafiken ska vara tillgänglig för alla resandegrupper, bland annat har en testdag genomförts under året för att utvärdera om de ökade tillgänglighetskrav för fordon som ställts i genomförda upphandlingar har bidragit till en förbättrade tillgänglighet för personer med nedsatt rörelseförmåga. För att möta utmaningarna med kompetensbrist inom kollektivtrafiken har RV initierat ett "Branschforum buss". Insatser inom kollektivtrafiken bidrar till följande Agenda 2030-mål: 3, 4, 5, 9, 10 och 11.

Transportinfrastruktur: De stora och växande volymer gods som produceras i norra Sverige innebär redan idag att det finns en kapacitetsbrist i järnvägssystemet som utgör ett hinder för ökad överflyttning av godstransporter från väg till järnväg. RV arbetar därför för att Norrbotten-banan byggs snarast samt att Tvärbanan rustas upp och elektrifieras. I nuvarande länstransportplan påbörjas en satsning på ett utbyggt gång- och cykelnät. Att skapa förutsättningar för fler att välja cykeln för kortare resor är bra både för klimatet, hälsan och ekonomin. Behovet finns inte bara i städerna utan även på landsbygden där ofta tung trafik samsas med oskyddade trafikanter längs byns enda väg. Jämställdhet är sedan 2001 också en del av de transportpolitiska målen. I realiteten är det svårt göra bedömningar av hur infrastrukturplaner och projekt påverkar jämställdheten, på grund av dessa frågeställningars komplexa natur. Val av persontransporter, attityder och värderingar till transporter skiljer sig åt mellan män och kvinnor och exempelvis visar studier att kvinnor i större utsträckning reser kollektivt jämfört med vad män gör. Insatser inom transportinfrastruktur bidrar till följande Agenda 2030-mål: 3, 4, 5, 9, 10 och 11.

Digital kommunikation: Inom projektet OSN hållbart bredband har exempelvis en workshop med 13 kommuner, AC-Net och två energibolag kring hållbarhetsarbete genomförts som resulterat i en aktivitetsplan. Exempelvis hur hållbara krav kan ställas i upphandlingar eller hur inväsiva arter hanteras vid grävprojekt. Alla bredbandsnät som byggs av Västerbottens stadsnät är öppna nät som säkerställer att lika och icke diskriminerande villkor erbjuds som tillgodoser det digitala behovet under dygnets alla timmar för alla. Insatser inom digital kommunikation bidrar till följande Agenda 2030-mål: 3, 4, 5, 9, 10 och 17.

4.3 Beskriv hur ni har beaktat olika territoriella perspektiv i arbetet inom detta område.

Kollektivtrafik: RV:s deltagande i projektet "Living lab för autonoma transporter i glesbygd" är ett exempel på aktivitet som skapar förutsättningar för att utveckla kollektivtrafiken i nya riktningar utanför tätbebyggda områden. Projektet omfattar såväl person- som godstransporter.

Transportinfrastruktur: Att det finns ett brett och väl fungerande transportsystem samt en digital infrastruktur, som knyter ihop städer, lands- och glesbygder i Västerbotten med varandra skapar möjligheter för människor att skapa sig ett gott liv, kunna driva ett företag och i trygghet kunna bilda familj bör finnas oavsett var man bor.

Digital kommunikation: Satsningar på utbyggnad av digital infrastruktur gör Västerbotten rundare, den skapar samma möjligheter för människor i glesbygd som städer att utbilda sig, arbeta och leva där man bor. Varje meter digital infrastruktur skapar mer och mer en sammanhållen och jämlik region.

4.4 Beskriv vilka prestationer ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål prestationerna bidrar till.

Se del 4.1 och 6.1 för beskrivning av prestationer.

Insatserna bidrar till de mål som finns inom Prioritering 3, till inriktningarna och de övergripande hållbarhetsmålen (Agenda 2030, se del x.2) i RUS 2020–2030.

4.5 Om möjligt, beskriv vilka effekter ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål effekterna bidrar till. Ange om ni baserar resultatbeskrivningen på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning.

Effekter på kort sikt (förändrad förmåga): se del 4.1 och 6.1

Effekter på medellång sikt (förändrat beteende): se del 4.1 och 6.1

Effekter på lång sikt (effekter av förändrat beteende): se del 4.2 Agenda 2030-mål för den förväntade effekten (egen bedömning).

5. Anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder

5.1 Har anslaget bidragit till att nå målen i:

- den regionala utvecklingsstrategin?

Ja

Nej

Om ja, beskriv hur anslaget har bidragit till att nå målen. Om nej, beskriv varför anslaget inte har bidragit till att nå målen.

Region Västerbotten (RV) stärker regional utveckling genom att besluta om användning av anslag 1:1 till projektverksamhet i enlighet med RUS. Projektmedel har under året beviljats till samtliga sex RUS-prioriteringar. Under 2024 har två projekt inom RUS-prioritering 5. Västerbotten – en hälsofrämjande region, beviljats.

Det är fortfarande ett hinder att enbart en RUS-prioritering samt en delprioritering kan anges per ansökan i NYPS, vilket osynliggör det faktum att ett projekt inte sällan bidrar till flera RUS-prioriteringar. Uppföljningen visar att det pågår projekt som även bidrar till genomförande av målen inom den RUS-prioritering som inte registrerats några beslut för.

De pågående projekten väntas bidra till utveckling av kunskap, strategier och planeringsunderlag, utveckling av stödstrukturer, indirekt och direkt utveckling av varor och tjänster, uppbyggnad av miljöer och infrastruktur eller är allmänna främjande insatser för företag i länet.

- nationellt och regionala program för Europeiska regionala utvecklingsfonden?

Ja

Nej

Om ja, beskriv hur anslaget har bidragit till att nå målen. Om nej, beskriv varför anslaget inte har

bidragit till att nå målen.

Projekt som beviljas EU-medfinansiering ökar länets resurser och därmed förutsättningar för regional utveckling. Det i sin tur bidrar till högre regionalt mervärde för projekt med EU-medfinansiering, vilket i enlighet med Agenda för hållbar regional finansiering bedöms under beredning av ansökningar.

Ungefär 70 procent av beviljade projektmedlen 2024 via anslag 1:1 har gått till medfinansiering av projekt som även beviljats finansiering via någon form av EU-program, vilket är en tydlig ökning från föregående år.

- program för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg)?

Ja

Nej

Om ja, beskriv hur anslaget har bidragit till att nå målen. Om nej, beskriv varför anslaget inte har bidragit till att nå målen.

Projekt som med medfinansiering från Interreg-program inom vars geografi Västerbotten ingår ökar länets resurser och därmed förutsättningar för regional utveckling samtidigt som samverkan över läns- och landsgränser initieras och utvecklas. Det i sin tur bidrar till högre regionalt mervärde för projekt med medfinansiering från Interreg-programmen, vilket i enlighet med Agenda för hållbar regional finansiering bedöms under beredning av ansökningar.

- i förekommande fall omställningsplanen för Fonden för en rättvis omställning?

Ja

Nej

Ej aktuellt

Om ja, beskriv hur anslaget har bidragit till att nå målen. Om nej, beskriv varför anslaget inte har bidragit till att nå målen.

Omställningsplanen för Fonden för en rättvis omställning är inte något som direkt påverkat Region Västerbottens hantering av anslag 1:1.

5.2 Beskriv hur hänsyn till ekonomisk, social (inklusive jämställdhet och integration) och miljömässig hållbarhet har påverkat regionens beslut om medel till projektverksamhet, regionala företagsstöd och stöd till kommersiell service.

För att kunna beviljas projektfinansiering ska den sökande hållbarhetsintegrera sitt projekt utifrån aspekterna ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Samtliga aspekter ska vara integrerade i ett projekt och bedömning görs vid varje ansökan. Vid behov erbjuds projektsökande stöd i integrering av hållbarhetsperspektiven. Att bedöma hur de beviljade projekten påverkar hållbarhet som helhet är svårt då vissa projekt har negativ påverkan på hållbarhet. Målkonflikter identifieras i de flesta fall, men det finns i dagsläge inget sätt att samlat bedöma projektens påverkan.

Sökande av företagsstöd får frågor kring hur de arbetar med hållbarhet och svaren tas i beaktande vid beslut. Utgångspunkten för alla beslut är att satsningen ska leda till hållbar tillväxt. Företag i behov av förbättring av sitt hållbarhetsarbete har hänvisats till Almi där de fått fördjupa sig i frågorna. Speciella stöd finns för t ex underrepresenterade grupper och för företag som vill ta in expertis i någon hållbarhetsfråga. Gällande kommersiell service är det ett pågående arbete hur hållbarhetsfrågorna ska angripas.

5.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats och påverkat beslut om medel.

RV stärker regional utveckling genom att besluta om användning av anslag 1:1 till projektverk-

samhet i enlighet med RUS. Projektmedel har under året beviljats till samtliga sex RUS-prioriteringar.

Dock är det möjligt att ange enbart en RUS-prioritering samt en delprioritering, vilket osynliggör det faktum att ett projekt inte sällan bidrar till flera RUS-prioriteringar. Uppföljningen visar att det pågår projekt som även bidrar till genomförande av målen inom den RUS-prioritering som inte registrerats några beslut för.

De pågående projekten väntas bidra till utveckling av kunskap, strategier och planeringsunderlag, utveckling av stödstrukturer, indirekt och direkt utveckling av varor och tjänster, uppbyggnad av miljöer och infrastruktur eller är allmänna främjande insatser för företag i länet.

Det territoriella perspektivet inom företagsstöd styrs av målsättningen om 60% beviljade stöd till företag i investeringsområde 1 (Västerbottens inland).

6. Analys, uppföljning och utvärdering

6.1 Beskriv hur ni har tagit tillvara erfarenheter och kunskaper från analyser, uppföljningar och utvärderingar i det regionala utvecklingsarbetet.

Inom påverkansarbetet används positionspapper för gemensamma ställningstagande tex inom Europaforum norra Sverige, vid North Sweden Stockholm Office och CPMR BSC, som bland annat lett till ändring av förslag i en mer gynnsam riktning. I arbetet med strategier används underlag både i framtagande och genomförande, tex kartläggningar av hur andra regioner arbetar, den nationella politiken, dialoger och samråd, beställda rapporter och olika statistikkällor.

Projekt, nätverk och andra insatser har utgått från kartläggningar och analyser som används som en hjälp för att identifiera behov, prioritera resurser, bedöma risker och möjligheter, ofta i dialog med andra aktörer, särskilt kommunerna, tex de nystartade Strategiska råden inom samhällsbyggnad respektive kompetensförsörjning. Viktiga verktyg är Behovskartläggning bredbandsstöd samt årliga Hållplatsbristlistan för att snabbare och till lägre kostnad kunna genomföra hållplatsåtgärder. Mediacenters årliga behovsinventering är till nytta inför planering av fjärrundervisning. Behovsanalys har lett till utveckling av verktyg för stöd i hederskontext och behovsanalys kring energiplanering har varit till nytta för samarbetsplattformen FREIA. Ett projekt utgick från identifierade behov kring situationen för personer med funktionsnedsättning som visar att det är brist i att leva upp till de konventioner som rör funktionsrätt. Rapporter och underlag publicerade av nationella myndigheter är till nytta för att både identifiera behov och för att genomföra insatser, tex två riktade initiativ är en följd av det ökande behovet av beredskap i VA-sektorn respektive behovet av mer cirkulära materialflöden som identifierats i nationella analyser.

Det även publicerats ett antal rapporter och PM. En rapport med konkreta förslag för hur takten för färdigställandet av Norrbotniabanan kan ökas markant. En slutrapport visar på förutsättningar och strategier att bedriva en socialtjänst med god kvalitet inom IFO i glesbygdskommuner. Månadsläge Västerbotten visar korttidsindikatorer för länets utveckling och har god spridning. I arbetet med konjunkturbeskrivningar är både nationella och internationella konjunkturprognoser värdefulla.

Uppföljning bidrar till lärande och sker på flera nivåer. Inom ramen för uppföljning av RUS publiceras den kvalitativa [Resultat Västerbotten](#)-rapporten nu för andra gången, den är även grund för resultatredovisningen till regeringen. I rapporten ingår även omvärldsanalys till grund för framtida planering. Inom sakområdesstrategier används uppföljningen för lärande och styrning, tex Regional strategi för besöksnäringen och inom den regional kulturverksamheten, både övergripande och inom tex Film i Västerbotten. Ett uppföljningsverktyg är Engagemangstrappan som används för att mäta engagemangsnivån vid Region Västerbottens mötesplatser (se nedan). Ut-

vecklingsinitiativ inom vård har utgångspunkt i tidigare uppföljningar som visade på brott i vårdflöden.

En pågående utvärdering rör det formaliserade samarbetet med länets kommuner med syfte att ta tillvara behov och förutsättningar för en fortsatt god samverkan. Det pågår även arbete med utvärdering av ett antal projekt för att förbättra projektberedningsprocessen.

Kunskapspridning sker genom en mängd kanaler. Centrala är årliga mötesplatserna för att sprida kunskap, dela erfarenheter och ha dialoger (Västerbotten på Grand, Mötesplats Lycksele, Almedalen och Digitala Västerbotten). Här finns även riktade sammankomster som Samhällsplaneringsdagarna, digitala plattformar som Analysportal Norr och den nya ytan inom regional exportsamverkan. RV driver ett antal ytor där kunskapspridning och kunskapsinhämtande är centrala delar, tex kan nämnas den årliga näringslivsanalysen som sprids i flera nätverk. Regio Stars Västerbotten synliggör goda exempel. Kunskapspridning om samisk hälsa inom vården.

6.2 Beskriv hur ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet har integrerats i analyser, uppföljningar och utvärderingar.

En av drivkrafterna för att utveckla användningen av interaktiva analysverktyg är möjligheten att enklare visa statistik med flera uppdelningar, tex olika grupper (se även 6.3). I uppföljningen av RUS 2020–2030 synliggörs integrering av de tre inriktningarna som ska genomsyra arbetet och som berör olika delar av hållbarhet. Hållbarhet är även utgångspunkt eller en del i de olika underlag som tas fram (se 6.1).

6.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i analyser, uppföljningar och utvärderingar.

Territoriella perspektiv tas omhand på flera sätt. Arbetet som sker i samverkan med kommunerna och andra aktörer inom olika områden är behovsstyrda och tar utgångspunkt i de olika förutsättningar som finns i länets olika delar. Skilda förutsättningar är även utgångspunkt för det utvecklingsarbete som görs inom Analyssamverkan Norr med att utveckla en kartportal som lanseras under 2025. Utvecklingen med fler interaktiva rapporter och datatillgång ända ner på rutnivå underlättar att visa skillnader mellan olika geografier vilket även gör det även enklare att uppdatera med aktuella data och att få synergier i samarbetet inom Analyssamverkan Norr.